

*До разової спеціалізованої
вченої ради
Національної академії
внутрішніх справ*

ВІДГУК

на дисертацію Шмітька Валентина Вікторовича «Розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність обраної теми. Вивчення нормативно-правових актів, теоретичних джерел та емпіричних даних свідчить про недостатню ефективність системи протидії корупції, необхідність наукового розроблення та практичного забезпечення діяльності правоохоронних органів щодо розслідування корупційних кримінальних правопорушень, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, зокрема найбільш латентною і складною для доказування формою – неправомірною вигодою нематеріального чи негрошового характеру.

Розв'язання проблем розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру потребує синергії в наукових розвідках, насамперед у доктринах кримінального права, криміналістики, теорії кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності, кримінології, соціології та юридичної психології з метою формування засад їх розслідування.

Проблеми розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди (у її класичному вигляді), ґрунтовно досліджували на монографічному рівні українські вчені-процесуалісти та криміналісти. Це Ю. О. Андрейко, О. В. Баганець, О. О. Буряк, Б. Л. Гончарук, В. А. Журавель, Ю. П. Заблоцький, О. А. Льозний, Н. В. Кимлик, І. А. Козак, Я. Є. Мишков, Д. Б. Сергєєва, С. В. Олійник, М. А. Погорецький, А. В. Поплавська, О. В. Пчеліна, Е. О.

Ушканенко, А. В. Шевчишин, В.Ю. Шепітько, А. І. Шило, О. М. Шрамко, Д. О. Шумейко та ін.

Актуальність системного дослідження проблем розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру кореспондується з недостатністю наукової розробленості цієї проблематики та необхідністю формування дієвих практичних рекомендацій.

Вказані обставини засвідчують актуальність теми дисертації **Шмітька Валентина Вікторовича**.

Мета і задачі дослідження. Основна мета, яку поставив перед собою дисертант – це вирішення конкретного наукового завдання з формування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

У процесі досягнення вказаної мети здобувач вирішив наступні *завдання*:

– висвітлив генезу й стан наукової розробленості проблем розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру;

– розглянув теоретико-правові засади тлумачення неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру як предмета корупційного кримінального правопорушення;

– сформував криміналістичну характеристику розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру;

– проаналізував міжнародний досвід розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру та запропонував шляхи його впровадження до національної правозастосовної практики;

– визначив обставини, що підлягають встановленню під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру;

– окреслив типові слідчі ситуації розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру;

– визначив особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру;

– з'ясував специфіку проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру;

– розглянув засади використання спеціальних знань під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало, вони відповідають вимогам МОН України. Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері діяльності органів досудового розслідування під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру. Предмет дослідження – розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

Методологія дослідження в першу чергу базується на сучасних загальнонаукових методах пізнання об'єктивної дійсності. Поряд з загальнонауковим методом дослідження застосовувалися і визнані окремі наукові методи: системно-структурний, порівняльно-правовий, формально-логічні, статистичні, соціологічні та інші.

Дисертант проаналізував достатній обсяг літератури (277 джерел) стосовно теми свого дослідження, вивчивши проблемні питання, що виникають при розслідуванні одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру. У дисертації комплексно опрацьовано широке коло важливих для розвитку сучасної науки положень, зроблено ряд теоретичних узагальнень та визначень, запропоновано нові підходи та авторське бачення шляхів подальшого удосконалення процесу розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

Наукова новизна дисертаційного дослідження є беззаперечною. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, у своїй більшості є переконливими. Наукові положення, що виносяться на захист,

мають суттєву новизну і в сукупності вирішують актуальні і складні проблеми, пов'язані з метою даного дослідження, зокрема, *вперше*:

1. Дисертант визначив поняття неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру як предмета корупційного кримінального правопорушення відповідно до таких складових: переваги; пільги; послуги; нематеріальні активи; будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, до яких належать усі інші вигоди, які не мають матеріального чи грошового вираження, але їх отримання поліпшує стан особи чи інших осіб за її сприяння, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

2. Сформулював систему обставин, які підлягають встановленню під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які мають комплексний характер відповідно до таких складових: кримінально-правової (ст. 368 КК України); кримінально-процесуальної (ст. 91 КПК України); криміналістичної (з огляду на дані криміналістичної характеристики кримінального правопорушення та особливостей розслідування); юридико-психологічної (у контексті з'ясування винуватості особи, форми вини, мотиву, мети вчинення).

3. Запропонував впровадження міжнародного досвіду розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (за результатами вивчення законодавства і практики Великої Британії, Китайської Народної Республіки, Сполучених Штатів Америки, Сінгапуру тощо) і підсумовано, що як у теорії кваліфікації, так і в правозастосовній діяльності іноземних держав поняття неправомірної вигоди охоплює як матеріальні, так і нематеріальні форми. Продемонстровано складність розмежування морально осудної поведінки та кримінально караних діянь за умови надання неправомірної вигоди нематеріального характеру. Обґрунтовано необхідність обчислення в грошовому вираженні й визнання предметом неправомірної вигоди надання низки нематеріальних вигод (організація подорожей, надання квитків на заходи, частування в ресторанах). Обґрунтовано

необхідність формування національної судової практики щодо розгляду справ про одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, з цією метою вивчено судові рішення іноземних держав і надано рекомендації для національної правозастосовної практики.

Здобувачем за результатами дослідження *удосконалено*: систему міжнародних і національних нормативно-правових актів, які становлять зміст сучасного антикорупційного законодавства України і якими було закріплено криміналізацію та засади розслідування корупційних кримінальних правопорушень, предметом яких є неправомірна вигода, зокрема нематеріального чи негрошового характеру; класифікацію типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру відповідно до визначених критеріїв; наукові положення та практичні рекомендації щодо проведення окремих слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

У роботі *дістали подальшого розвитку*: наукові положення щодо генези й стану наукової розробленості проблем розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру з виокремленням питань для невідкладного дослідження; криміналістична характеристика одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру; наукові положення щодо використання спеціальних знань під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру відповідно до процесуальних, непроцесуальних і змішаних форм.

Ці та інші результати дослідження вказують на те, що дисертант вирішив складні проблеми, спрямовані на подальше удосконалення правовідносин на досудових стадіях між суб'єктами кримінального процесу під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

Емпіричну основу дослідження становлять статистичні й аналітичні матеріали МВС України, НПУ, Офісу Генерального прокурора, НАБУ, Державної судової адміністрації України за 2021–2024 роки та I півріччя 2025 року; вироки Єдиного державного реєстру судових рішень за 2011–2024 роки та I півріччя 2025 року; дані, отримані внаслідок вивчення 47 кримінальних проваджень, досудове розслідування в яких за ст. 368 КК України здійснювали протягом 2020–2024 років; результати анкетування 136 слідчих НПУ та 42 детективів НАБУ, 56 прокурорів, зокрема прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Емпіричні дослідження проводили в усіх регіонах України. Позитивно, що у роботі використано власний практичний досвід автора на різних посадах у НАБУ, що знайшло своє відображення за змістом дисертації.

В цілому, достовірність й обґрунтованість наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації, забезпечується вдалою і продуманою *структурою наукової розробки*. Дисертація, відповідно до мети і завдань дослідження, складається з вступу, трьох розділів, дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Дисертація має *прикладне значення одержаних результатів*, в якій сформульовані окремі теоретичні положення та практичні рекомендації, які вже застосовуються й подальшому можуть бути використані:

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення процесу розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи грошового характеру (акт впровадження Головного слідчого управління НПУ від 14 квітня 2025 року № 55148-2025);

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін з криміналістики, підготовки навчально-методичних праць (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 29 травня 2025 року № 98-ОП);

– *науково-дослідній діяльності* – для подальших досліджень проблем розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи

негрошового характеру (акт впровадження НАВС від 29 травня 2025 року № 99-НД).

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Основні положення та загальні висновки повною мірою доведено дисертантом до широкої громадськості в опублікованих наукових працях. Результати дисертації відображено в 9 наукових працях, серед яких чотири статті, опубліковані у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, у чотирьох тезах доповідей, опублікованих у збірниках науково-практичних конференцій, одних методичних рекомендаціях.

Дотримання академічної доброчесності. Наукова розробка Шмітька Валентина Вікторовича включає результати власних досліджень здобувача. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

У першому розділі дисертації розкриваються питання щодо генези та характеристики стану наукової розробленості проблем розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 1.1), розглядаються теоретико-правові засади тлумачення неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру як предмета корупційного кримінального правопорушення (підрозділ 1.2), формується криміналістична характеристика розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 1.3), аналізується міжнародний досвід розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру та пропонуються шляхи його впровадження до національної правозастосовної практики (підрозділ 1.4).

Констатовано, що в науковій літературі теоретичні положення щодо розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру не сформовано, попри потреби практики.

В.В. Шмітько вірно зауважує, що підходи до криміналістичного розуміння кримінальних правопорушень корупційної спрямованості й методик їх розслідування дотепер не позбавлені дискусійності, що в контексті постійних змін антикорупційного законодавства України посилює актуальність їх комплексного наукового пізнання. Водночас основні положення методики розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру закономірно мають ґрунтуватися на наукових працях, присвячених розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, передусім тих, які пов'язані з наданням/одержанням неправомірної вигоди, оскільки для більшості з них характерний спільний предмет кримінального правопорушення – неправомірна вигода, а також через схожість сформованих оперативно-розшуковою, слідчою практикою алгоритмів документування та розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 354, 368, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 369-3, 370 КК України (підрозділ 1.1 дисертації).

За змістом підрозділу 1.2 дисертації автором зосереджено увагу на розгляді й аналізі міжнародних і релевантних національних нормативно-правових актів, які становлять зміст сучасного антикорупційного законодавства України, якими було впроваджено криміналізацію тих корупційних кримінальних правопорушень, предметом яких стала неправомірна вигода, зокрема нематеріального чи негрошового характеру.

В.В. Шмітько проаналізував різні підходи до інтерпретації всіх складових предмета неправомірної вигоди на законодавчому й науковому рівнях, з огляду на правові засади та з позицій методики розслідування досліджуваних корупційних кримінальних правопорушень.

Заслуговує на увагу запропоноване автором гносеологічне дослідження поняття «неправомірна вигода нематеріального чи негрошового характеру», формування котрого не обмежується аналізом законодавства, а передбачає

врахування думки науковців і практиків. Встановлено, що складовими неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру є:

а) переваги (полягають у наданні особі без законних на те підстав певних привілеїв відносно інших осіб, що стосуються одержання грошових коштів, майна, послуг. Однак власне одержання грошових коштів, майна чи послуг може мати законні підстави);

б) пільги (полягають у наданні певній особі без законних на те підстав встановлених законодавством благ для відповідних категорій осіб, що полягають у звільненні їх від виконання певних обов'язків або наданні їм додаткових можливостей майнового чи немайнового або негрошового характеру);

в) послуги (полягають у діяльності, що пов'язана із задоволенням потреб особи, можуть мати вираження матеріального блага або послуги, яка не має майнового вираження, набувається і споживається у процесі її надання, а тому не може бути передана іншій особі);

г) нематеріальні активи (полягають у діяльності, що пов'язана із задоволенням потреб особи, що стосуються права: користування природними ресурсами; користування майном; на комерційні позначення; на об'єкти промислової власності; авторське право та суміжні з ним права; інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв);

д) будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, до яких належать усі інші вигоди, які не мають матеріального чи грошового вираження, але їх отримання поліпшує стан особи чи інших осіб за її сприяння (підрозділ 1.2).

Заслуговує схвалення сформована автором у підрозділі 1.3 криміналістична характеристика розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

У підрозділі 1.4. здобувачем вивчено міжнародний досвід з питань протидії корупції, що актуалізує важливість упровадження в Україні

ефективного досвіду іноземних держав щодо розслідування одержання неправомірної вигоди, зокрема нематеріального чи негрошового характеру. Опрацювання проблем кваліфікації та розслідування досліджуваних кримінальних правопорушень, з огляду на законодавство України, національну практику, порівняно за аналогічними критеріями з передовим досвідом іноземних держав, має істотне значення для розвитку науки та практики, оскільки встановлені факти слугуватимуть удосконаленню законодавства України та правозастосовної практики.

У другому розділі дисертації формуються організаційно-тактичні засади розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

Визначаються обставини, що підлягають встановленню під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 2.1), окреслюються типові слідчі ситуації розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 2.2).

За результатами розгляду матеріалу підрозділу 2.1, заслуговує на увагу висновок автора про те, що визначаючи обставини, які підлягають встановленню під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, слід зосередити увагу на: кримінально-правовій складовій (ст. 368 КК України); кримінально-процесуальній складовій (ст. 91 КПК України); криміналістичній складовій (з огляду на дані криміналістичної характеристики кримінального правопорушення й особливості розслідування); юридико-психологічній складовій (у контексті встановлення винуватості особи, форми вини, мотиву, мети вчинення).

За змістом підрозділу 2.2., розглядаючи типові слідчі ситуації, які виникають на початковому та наступному етапах розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, заслуговує схвалення ілюстрування здобувачем теоретичних положень даними судової

практики. Адже для практичної діяльності правоохоронних органів під час оперативно-розшукової діяльності, а так само під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, важливе значення має вже сформована стала судова практика Верховного Суду, яка засвідчила, що фактичні дані, отримані за результатами проведення оперативно-розшукових заходів до внесення відомостей до ЄРДР, можуть бути визнані належними й використані як допустимі докази (документи) у кримінальному провадженні. Розкривається зміст даного проблемного та дискусійного питання та обґрунтовується власна позиція.

У третьому розділі дисертації визначаються особливості проведення слідчих (розшукових) дій та використання спеціальних знань під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

Зокрема: визначаються особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 3.1), з'ясовується специфіка проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 3.2), розглядаються засади використання спеціальних знань під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру (підрозділ 3.3).

За змістом підрозділу 3.1 висвітлюються особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій, які є ключовими для розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, у контексті проведення яких відображено специфіку документування в поєднанні з негласними слідчими (розшуковими) діями. Мова йде про висвітлення тактики обшуку й тактики огляду.

У підрозділі 3.2. підкреслено, що серед негласних слідчих (розшукових) дій, що проводять під час досудового розслідування одержання неправомірної

вигоди нематеріального чи негрошового характеру, превалюють: контроль за вчиненням злочину; аудіо-, відеоконтроль особи; спостереження за особою, річчю або місцем; зняття інформації з електронних комунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем та ін. Необхідність застосування широкого діапазону негласних слідчих (розшукових) дій зумовлена тим, що фігуранти події здебільшого ведуть закритий спосіб життя, під час домовленостей їх зустрічі відбуваються переважно в публічно недоступних місцях, конспіративно спілкуються з використанням електронних комунікаційних мереж й електронних інформаційних систем. Обираючи тактику документування такої протиправної діяльності, здобувачем вірно відзначено, що перевагу слід надавати комплексу негласних слідчих (розшукових) дій.

У підрозділі 3.3. підкреслено, що слідчий з метою ефективного виконання завдань розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру залучає осіб, які володіють необхідними спеціальними знаннями. Розглянуто слідчі (розшукові) дії, під час проведення яких у межах досудового розслідування досліджуваних кримінальних правопорушень слідчий має залучити спеціалістів. Поширеними слідчими (розшуковими) діями, під час проведення яких залучають спеціаліста, є огляд та обшук. Слідчий може залучити необхідні спеціальні знання в кримінальному провадженні шляхом залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій або призначення експертизи (комп'ютерно-технічної, експертизи звуко-, відеозапису (фоноскопічної), криміналістичної, дактилоскопічної, почеркознавчої, техніко-криміналістичної експертизи документів тощо). Вибір залежить від низки чинників, серед яких основним є складність досліджуваної інформації, об'єкта чи предмета, який потребує дослідження. Висвітлено експертизи, які найчастіше проводять під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру. Підсумовано, що застосування спеціальних знань може допомогти у встановленні події досліджуваного кримінального

правопорушення, обставин його вчинення, а також може бути перевірено інші вже наявні докази в кримінальному провадженні. За змістом дисертації надані криміналістичні рекомендації задля підвищення ефективності призначення та проведення судових експертиз.

Разом із тим, констатуючи наявність усіх необхідних для такого рівня наукової роботи положень, слід відзначити, що робота містить деякі дискусійні, спірні або ж такі, що потребують додаткових уточнень положення.

1. У підрозділі 1.3. «Криміналістична характеристика розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру» здобувач значну увагу приділяє вивченню особи правопорушника. Автором виокремлено основні ознаки особи правопорушника: наявність в особи правового статусу службової особи; встановлення на рівні нормативно-правових актів системи прав й обов'язків такої особи у відповідній сфері службової діяльності, її компетенції та повноважень; закріплення в законодавстві відповідальності за корупційні дії. Однак, не зрозуміло, чи приділив здобувач увагу реалізації профілактичної функції – щодо недопущення корупційних кримінальних правопорушень у діяльності службових осіб? Чи зверталася увага на питання роботи із так званими «групами ризику» службових осіб, схильними до вчинення корупційних кримінальних правопорушень?

2. У підрозділі 2.2. здобувач формує типові слідчі ситуації розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, пропонує алгоритми їх вирішення. Як відомо, ефективним за даних умов є застосування тактичних операцій, що комплексно поєднують слідчі, негласні слідчі (розшукові) дії, оперативно-розшукові заходи та вирішують проміжні завдання розслідування. Чи розглядав здобувач тактичні операції під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру?

3. У підрозділі 3.2 «Проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру», на підставі проведених досліджень автор зазначає, що у кримінальних провадженнях такої категорії проводилися негласні слідчі (розшукові) дії. Однак, питання проведення негласних слідчих (розшукових) дій за даних умов розкрито частково. Варто було б більш ґрунтовно висвітлити даний аспект проблематики.

4. У дисертації необхідно було більш докладно розглянути питання організації та планування розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру, адже вказана діяльність у кримінальних провадженнях вказаної категорії має свою специфіку.

У той самий час, наведені зауваження мають виключно дискусійний характер, не впливають на актуальність і загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження та є підґрунтям до наукової дискусії під час захисту дисертації.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

1. Дисертація **Шмітька Валентина Вікторовича** на тему **«Розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. У ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем формування теоретичних засад і практичних рекомендацій щодо одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру.

2. Дисертація **«Розслідування одержання неправомірної вигоди нематеріального чи негрошового характеру»** за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 Право та вимогам **«Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»**, затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями), наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами і доповненнями) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор **Шмітько Валентин Вікторович** заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –

головний науковий співробітник наукової лабораторії №1 науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України, доктор юридичних наук, професор

Діана СЕРГЄЄВА

Підпис Сергєєвої Д.Б. засвідчую.

Учений секретар

Національної академії Служби безпеки України

кандидат юридичних наук,

доцент

Андрій ПРОЗОРОВ